

PREVENCIA KRIMINALITY PÁCHANEJ CUDZINCAMI NA ÚZEMÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Viktor Šoltés, Martin Boroš

Ing. Viktor Šoltés, PhD., Žilinská univerzita v Žiline, Fakulta bezpečnostného inžinierstva, Katedra bezpečnostného manažmentu, Univerzitná 8215/1, 010 26 Žilina, Slovensko, viktor.soltes@fbi.uniza.sk

Ing. Martin Boroš, PhD., Žilinská univerzita v Žiline, Fakulta bezpečnostného inžinierstva, Katedra bezpečnostného manažmentu, Univerzitná 8215/1, 010 26 Žilina, Slovensko, martin.boros@fbi.uniza.sk

Abstrakt: Kriminalita a iná protispoločenská činnosť je jedným z najvýznamnejších činiteľov, ktorý negatívne ovplyvňuje vnímanie bezpečnosti občanov. Technologický pokrok, digitalizácia ale aj proces globalizácie, v ktorom sa súčasný svet nachádza, so sebou priniesol nové výzvy, ktorým musia štáty čeliť. Bezpečnostné zložky štátu zabezpečujúce vnútornú bezpečnosť musia byť pripravené adekvátne reagovať na všetky nové formy kriminality, ktoré so sebou súčasný svet prináša. Globalizácia so sebou priniesla množstvo zmien, ktoré zmenili svet. Nespočetné množstvo pozitívnych zmien dopĺňa aj viacero negatívnych zmien, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú bezpečnostnú situáciu, a tým aj bezpečnosť osôb a majetku. Migrácia obyvateľov z menej rozvinutých krajín so sebou prináša aj zvýšenie kriminality páchanej cudzincami na území štátu. Príspevok sa zaoberá analýzou kriminality páchanej cudzincami v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky. Cieľom príspevku je poskytnúť návrhy a odporúčania pre bezpečnostné zložky štátu pre znižovanie kriminality páchanej cudzincami.

Kľúčové slová: Kriminalita, prevencia kriminality, cudzinci, región.

Abstract: Crime and other anti-social activities are one of the most important factors that negatively affect the perception of citizens' security. Technological progress, digitization, but also the process of globalization, in which the present world is located, has brought new challenges that countries must face. The state's security forces ensuring internal security must be prepared to respond adequately to all new forms of crime brought by the contemporary world. Globalization has brought many changes that have changed the world. Countless positive changes are complemented by several negative changes that adversely affect the security situation and thus the safety of persons and property. Migration of people from less developed countries also brings an increase of crime committed by foreigners on the territory of the country. The paper deals with the analysis of crime committed by foreigners in individual regions of the Slovak Republic. The aim of the paper is to provide suggestions and recommendations for the state security forces for the reduction of crime committed by foreigners.

Key words: Crime, crime prevention, foreigners, region.

ÚVOD

Problematikou bezpečnosti v kontexte globalizácie sa zaoberajú mnohé národné, európske ale aj svetové organizácie. Stav bezpečnosti je možné vyjadriť subjektívnymi, ale aj objektívnymi indikátormi. Subjektívne indikátory bezpečnosti vyjadrujú názor obyvateľstva na bezpečnostnú situáciu v konkrétnom bezpečnostnom prostredí. Okrem subjektívnych indikátorov bezpečnosti je možné skúmať aj objektívne indikátory bezpečnosti. Ich vyjadrením je možné zistiť objektívny stav bezpečnostnej situácie v konkrétnom bezpečnostnom prostredí. Objektívne

indikátory bezpečnosti je možné skúmať prostredníctvom zaznamenananej kriminality na určitom území a v určitom čase.

V súvislosti s procesom globalizácie došlo v Európskej únii k vytvoreniu Schengenského priestoru, ktorý umožnil voľný pohyb osôb a tovarov v rámci členských štátov. V posledných rokoch sa však začal vyskytovať fenomén ilegálnej migrácie obyvateľstva do Schengenského priestoru, proti ktorému sa niektoré štáty začali brániť. Jedným z argumentov štátov, ktoré nechcú prijať migrantov na svoje územie je hrozba teroristických útokov a zhoršovanie bezpečnostnej situácie. Tento argument je však potrebné overiť na základe analýz, ktoré budú skúmať vývoj kriminality páchanej cudzincami na území štátu. Na základe výsledkov analýzy je možné navrhnúť konkrétne preventívne opatrenia pre znižovanie kriminality páchanej týmito osobami.

Kriminalitou cudzincov sa aj v zahraničnej literatúre zaoberá viacero autorov. Problematika kriminality cudzincov je veľmi citlivo vnímaná predovšetkým v Spojených štátoch amerických, kde je vzhľadom na historický kontext veľmi zložitý oddeliť domáce obyvateľstvo od cudzincov [1]. Vybrané štáty Európskej únie svoju migračnú politiku koncipujú aj na základe analýz v zmenách kriminality po vypuknutí migračnej krízy [2]. Na základe výsledkov výskumov realizovaných medzi obyvateľmi Rakúska je možné vyvodiť záver, že viac ako polovica obyvateľstva sa veľmi obáva zločinov spáchaných cudzincami [3]. Aj z tohto dôvodu je nevyhnutné sa problematikou kriminality páchanej cudzincami podrobne zaoberať.

1. Kriminalita a iná protispoločenská činnosť v podmienkach Slovenskej republiky

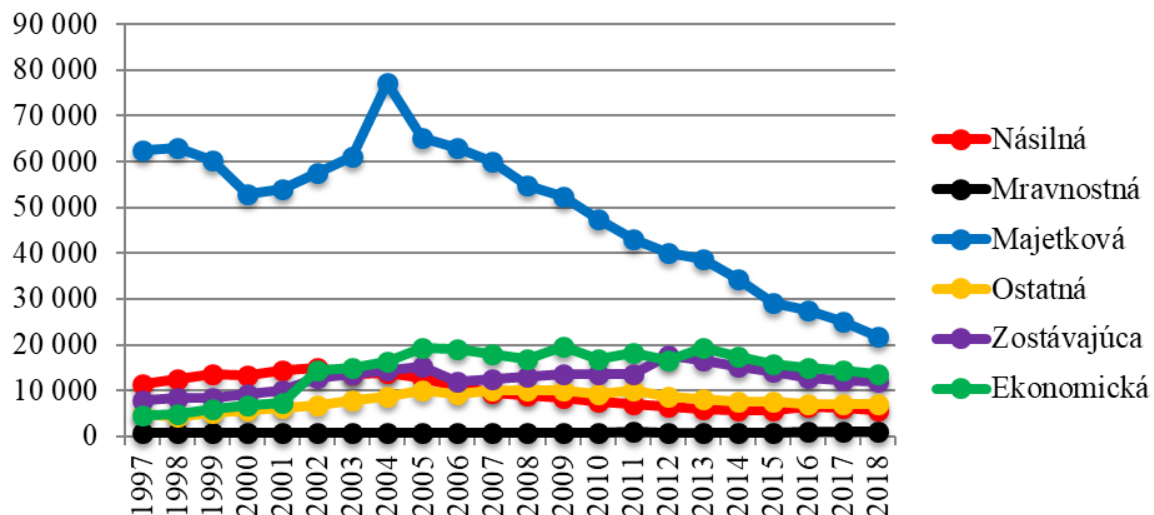
Kriminalita je považovaná za negatívny jav, ohrozujúci vyvážený vývoj spoločnosti [4]. Podľa zákona č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti sa za kriminalitu považuje konanie, ktoré je trestným činom [5]. Za trestný čin sa považuje akýkoľvek protiprávny čin, ktorý je trestnoprávne vymedzený Trestným zákonom č. 300/2005 Z. z. [6]. Štruktúra trestnej činnosti vymedzená Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky je zobrazená na obrázku 1 [7].

Obrázok 1 Štruktúra kriminality na Slovensku

K násilnej kriminalite patria predovšetkým vraždy, lúpeže, úmyselné ublíženie na zdraví, násilie spáchané na verejnom činiteľovi, extrémizmus a organizovaný zločin. Znásilnenie, pohlavné zneužívanie a obchodovanie s ľuďmi možno zaradiť medzi druhy mravnostnej kriminality. Treťou zložkou všeobecnej kriminality je majetková kriminalita, do ktorej patria predovšetkým krádeže vlámaním, krádeže v bytoch a krádeže motorových vozidiel a vecí z nich. Trestné činy súvisiace s výtržníctvom, zakladaním požiarov, drogami, nedovoleným ozbrojovaním a pod. patria k všeobecnej kriminalite. Z dôvodu, že tieto trestné činy nie je možné zaradiť medzi žiadny z uvedených druhov kriminality, zaraďujú sa medzi ostatnú kriminalitu [8].

Zostávajúca kriminalita je ďalším druhom kriminality, a teda nie je možné si ju zamieňať s ostatnou kriminalitou. Do tejto kategórie patria trestné činy, ktoré súvisia s cestnými dopravnými nehodami, ohrozovaním pod vplyvom návykovej látky, vojenské trestné činy a trestné činy páchané proti republike. Posledným druhom kriminality je ekonomická kriminalita, do ktorej patria trestné činy skrátenia dane, krádeže, ochrany meny, korupcia, sprenevera, podvod, ale aj porušovanie autorských práv [9]. Obrázok 2 znázorňuje vývoj jednotlivých druhov kriminality zaznamenaných na území Slovenskej republiky v rokoch 1997-2018.

Obrázok 2 Vývoj jednotlivých druhov kriminality na Slovensku [10]

Okrem kriminality zákon č. 583/2008 Z. z. definuje aj inú protispoločenskú činnosť ako konanie, ktoré je priestupkom alebo iným správny deliktom. Za inú protispoločenskú činnosť sa považuje aj konanie, ktoré nie je priestupkom alebo iným správny deliktom, ale pôsobí negatívne na spoločnosť [5]. Priestupok možno na základe zákona č. 372/1990 Zb. definovať ako zavinené konanie, porušujúce alebo ohrozujúce záujem spoločnosti, a je v tomto alebo inom zákone výslovne označené ako priestupok. Je tak označené ak sa nejedná o iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných právnych predpisov, alebo o trestný čin. Konanie sa neoznačuje ako priestupok, ak ním niekto odvracia [11]:

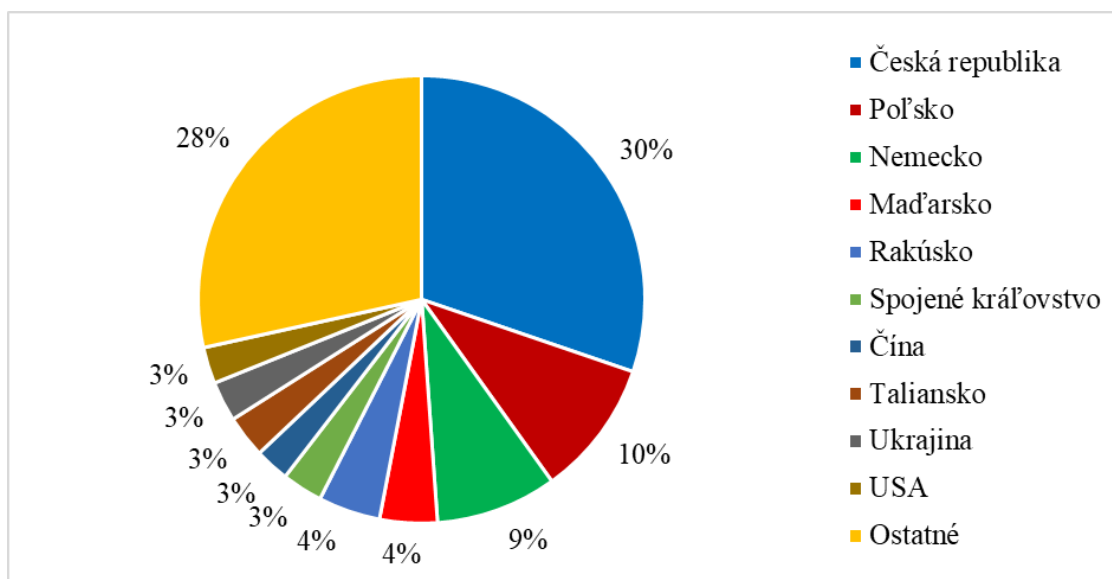
- adekvátnym spôsobom priamo hroziaci útok na záujem chránený zákonom alebo
- nebezpečenstvo, ktoré priamo ohrozuje záujem chránený zákonom, ak týmto konaním nebol privedený zrejme rovnako závažný následok ako ten ktorý hrozil, a toto nebezpečenstvo nebolo možné v danej situácii inak eliminovať.

Prevenciou kriminality sa podľa zákona č. 583/2008 Z. z. rozumie cieľavedomé, plánovité, koordinované a komplexné pôsobenie na príčiny a podmienky, ktoré vyvolávajú alebo umožňujú kriminalitu a inú protispoločenskú činnosť, s cieľom ich predchádzania, potlačania a zamedzovania; to sa vzťahuje aj na prevenciu inej protispoločenskej činnosti [5].

2. Návštevnosť Slovenska cudzincami

Cestovný ruch je jedným z najdynamickejších sa rozvíjajúcich odvetví a aj v podmienkach Slovenska už dnes svojimi výkonmi predstavuje hospodárske odvetvie. Celkovo je na Slovensku v oblasti cestovného ruchu, ktorý v sebe zahŕňa poskytovanie ubytovacích služieb, stravovacích služieb, rekreačných služieb, sprievodcovských služieb, služieb informačných a cestovných kancelárií a mnohých ďalších služieb, pracuje viac ako 160 tisíc ľudí. Medzi najčastejšie dôvody návštevy Slovenska patrí turizmus a cestovanie za prácou. Medzi najnavštevovanejšie mestá na Slovensku patria predovšetkým najväčšie mestá. Z regionálneho hľadiska medzi najpopulárnejšie oblasti patria Tatry, Orava, Liptov a Spiš. Turisti na Slovensku najčastejšie vyhľadávajú hrady a zámky, jaskyne, pamiatky zaradené na zozname UNESCO, kúpele a wellness, ale aj folklór.

Okrem turistov Slovensko v poslednom období v čoraz väčšej miere vyhľadávajú aj občania iných štátnych príslušností vyhľadávajúci pracovné príležitosti. V súčasnosti je na Slovensku historicky najnižšia nezamestnanosť. Podniky majú čoraz väčší problém nájsť pracovnú silu na menej kvalifikované pracovné miesta. Aj z tohto dôvodu sú nútení hľadať nových zamestnancov spomedzi občanov iných štátov. Obrázok 3 znázorňuje vývoj podielu návštevníkov Slovenska krajiny pôvodu návštevníkov v rokoch 2014-2018.

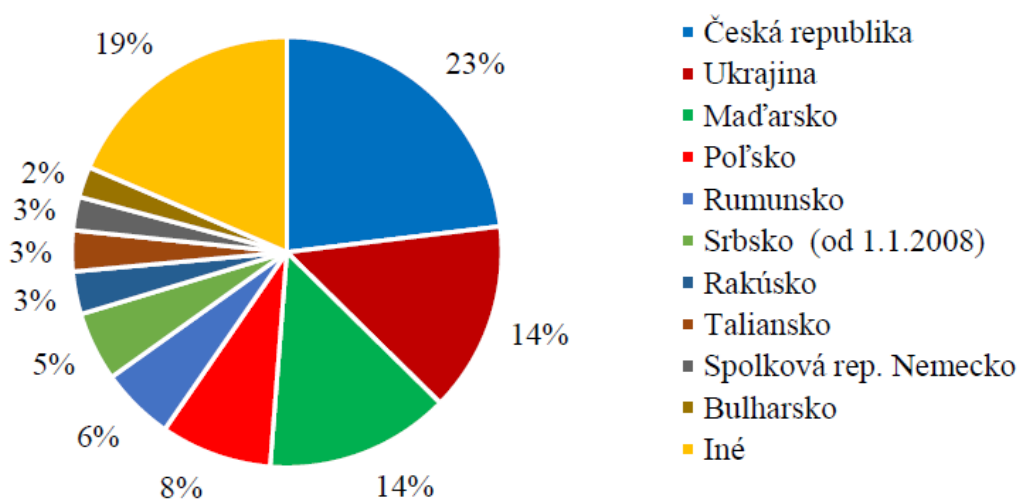

Obrázok 3 Podiel návštevníkov Slovenska podľa pôvodu návštevníkov v rokoch 2014-2018 [12]

Celkový počet návštevníkov Slovenska každým rokom rastie približne o 100 až 150 tisíc. V roku 2018 navštívilo Slovensko celkovo viac ako 2,25 milióna návštevníkov zo zahraničia. Najviac návštevníkov Slovenska tvoria cudzinci z Českej republiky (viac ako 700 tisíc v roku 2018). Viac ako 200 tisíc návštevníkov Slovenska pochádzalo v roku 2018 z Poľska. Nad 100 tisíc návštevníkov Slovenska v sledovanom roku pochádzalo už len z Nemecka a z Maďarska. V minulosti bolo Slovensko často vyhľadávané aj občanmi Ruska a Francúzska.

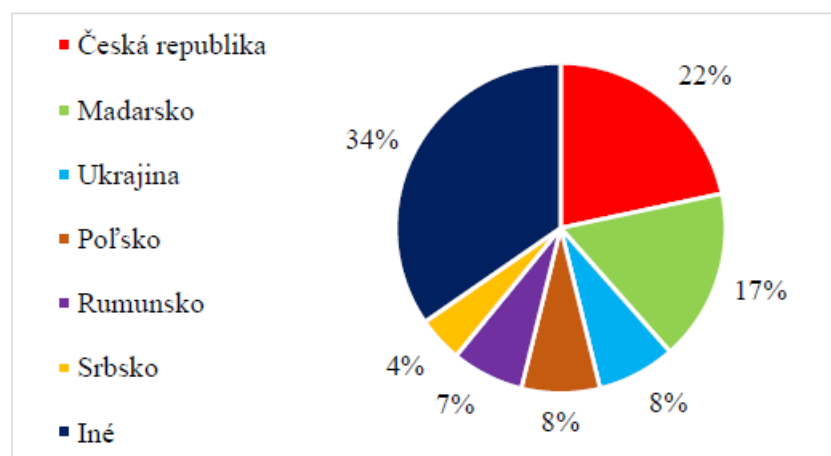
3. Kriminalita páchaná cudzincami na Slovensku

Na základe informácií o počte turistov je možné predpokladať, že počet trestných činov spáchaných cudzincami na území Slovenska bude korelovať s počtami návštevníkov. Nasledujúce obrázky poskytnú prehľad o páchatel'och jednotlivých druhov trestných činov podľa štátnej príslušnosti páchatel'a kumulatívne za roky 2014 až 2018. Obrázok 4 znázorňuje percentuálny podiel páchatel'ov kriminality za roky 2014 až 2018 podľa štátnej príslušnosti páchatel'a.

Obrázok 4 Podiel páchatel'ov kriminality podľa štátnej príslušnosti páchatel'a [7]

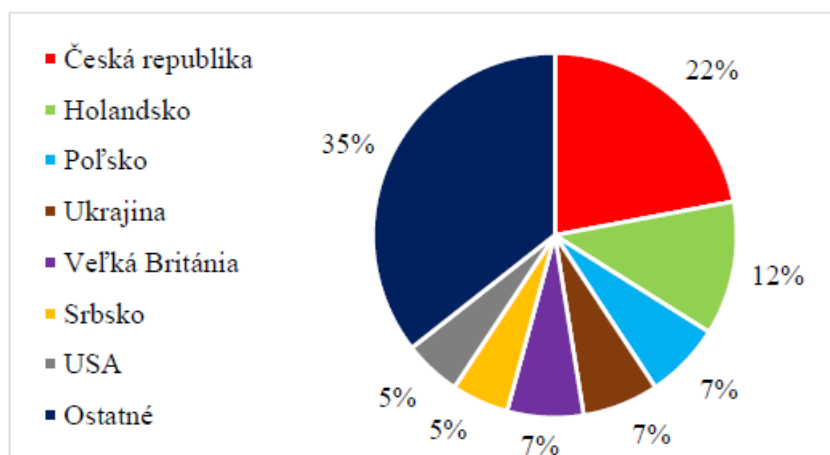
Najviac páchatel'ov kriminality spomedzi cudzincov pochádza z Českej republiky (1 546 trestných činov), za ktorou nasledujú páchatelia z Ukrajiny (956 trestných činov) a Maďarska (930 trestných činov). Občania z týchto troch krajín spáchali v sledovanom období viac ako 50 % všetkých trestných činov spomedzi cudzincov na Slovensku. Až 81 % páchatel'ov kriminality s cudzou štátnou príslušnosťou pochádza z 10 krajín. Zvyšných 19 % páchatel'ov – cudzincov pochádza z ďalších 96 krajín. Obrázok 5 znázorňuje percentuálny podiel páchatel'ov násilnej kriminality za roky 2014 až 2018 podľa štátnej príslušnosti páchatel'a.

Obrázok 5 Podiel páchatel'ov násilnej kriminality podľa štátnej príslušnosti páchatel'a [7]

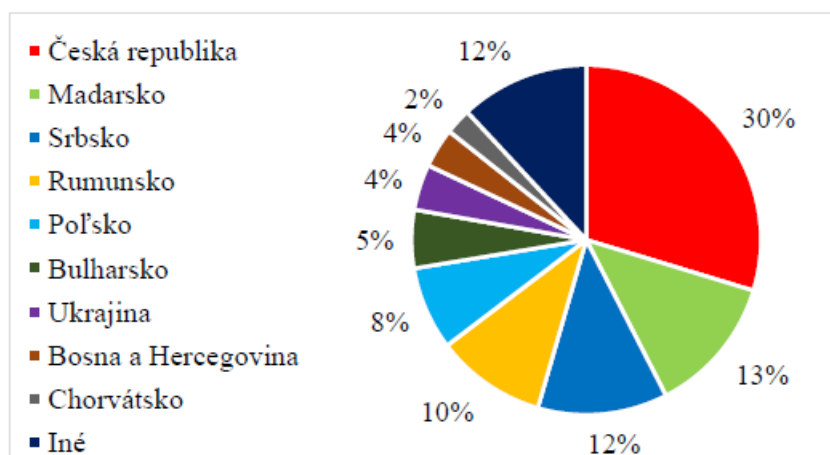
Krajina s najväčším počtom spáchaných násilných trestných činov je Česká republika, ktorej podiel na tejto kriminalite je 22 %. To predstavuje 107 spáchaných násilných trestných činov,

z celkového počtu 494. Po občanoch Českej republiky sú spomedzi cudzincov najčastejšími páchatel'mi násilnej trestnej činnosti štátni príslušníci Maďarska, Ukrajiny a Poľska. Obrázok 6 znázorňuje percentuálny podiel páchatel'ov mravnostnej kriminality za roky 2014 až 2018 podľa štátnej príslušnosti páchatel'a.

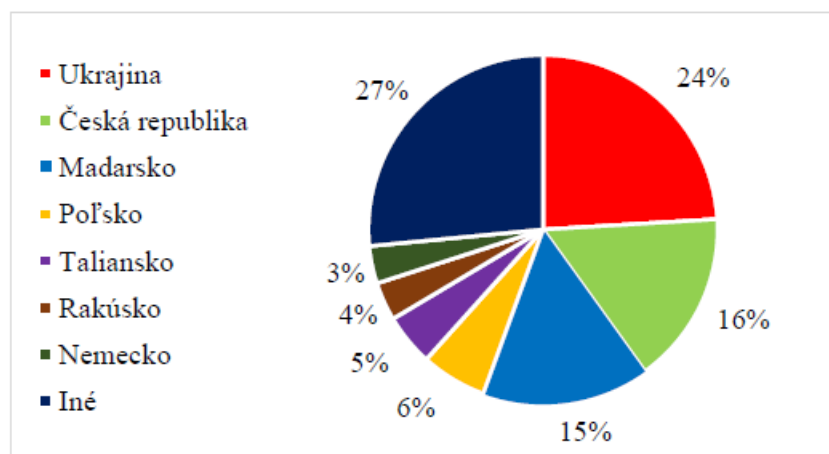
Obrázok 6 Podiel páchatel'ov mravnostnej kriminality podľa štátnej príslušnosti páchatel'a [7]

Spomedzi cudzincov sú páchatel'mi mravnostných trestných činov na Slovensku predovšetkým občania Českej republiky, ktorí sa na nej podieľajú 22% podielom. Za občanmi Českej republiky nasledujú prekvapivo páchatelia pochádzajúci z Holandska. Za nimi nasledujú páchatelia z dvoch susedných krajín – Poľska a Ukrajiny. Obrázok 7 znázorňuje percentuálny podiel páchatel'ov majetkovej kriminality za roky 2014 až 2018 podľa štátnej príslušnosti páchatel'a.

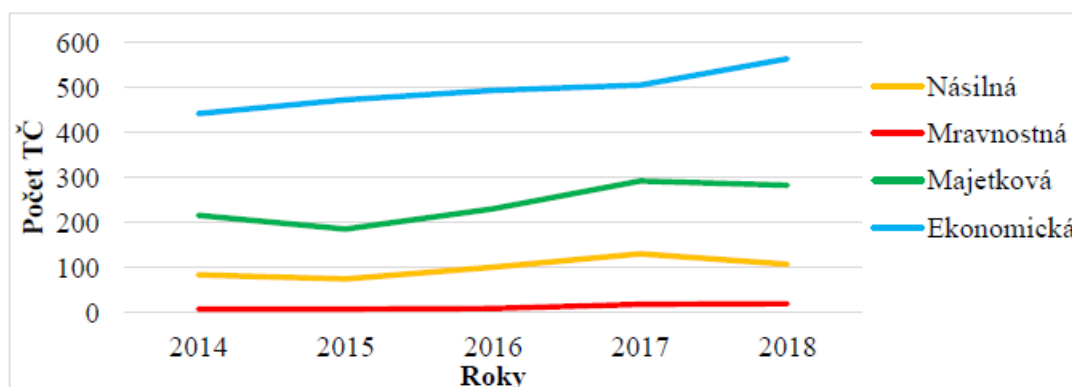
Obrázok 7 Podiel páchatel'ov majetkovej kriminality podľa štátnej príslušnosti páchatel'a [7]

Občania krajín, ktoré sa podieľajú na majetkovej kriminalite sú opäť prevažne z Českej republiky. Tu sa vyskytuje až 30% podiel práve týchto občanov, pričom v absolútnych číslach tento podiel predstavuje 358 trestných činov, ktoré boli v tomto časovom období spáchané. Občania ostatných krajín sa okrem Maďarov, Srbov, Rumunov a Poliakov podieľali na páchaní majetkovej kriminality iba okrajovo. Obrázok 8 znázorňuje percentuálny podiel páchatel'ov ekonomickej kriminality za roky 2014 až 2018 podľa štátnej príslušnosti páchatel'a.

Obrázok 8 Podiel páchatel'ov ekonomickej kriminality podľa štátnej príslušnosti páchatel'a [7]

Najväčší podiel na páchaní ekonomickej kriminality spomedzi páchatel'ov zo zahraničia predstavujú občania Ukrajiny s 24% podielom, čo predstavuje celkovo 596 trestných činov. Za páchatel'mi z Ukrajiny nasledujú páchatelia z Českej republiky a Maďarska. Obrázok 9 znázorňuje vývoj skúmaných druhov trestnej činnosti spáchaných cudzincami na území Slovenska.

Obrázok 8 Podiel páchatel'ov ekonomickej kriminality podľa štátnej príslušnosti páchatel'a [7]

V rámci porovnania jednotlivých druhov kriminality je možné pozorovať jasnú prevahu ekonomickej kriminality, ktorá dosahuje hodnoty okolo 500 trestných činov ročne. Ďalšie vysoké hodnoty dosahuje majetková kriminalita, ktorá sa priemerne pohybuje okolo 250 trestných činov ročne, čo predstavuje polovicu z ekonomickej kriminality. Z hľadiska početnosti dosahuje už násilná kriminalita iba okolo 100 trestných činov spáchaných za rok. Mravnostná kriminalita sa pohybuje tesne nad nulou, čo je však z hľadiska závažnosti týchto trestných činov aj primerané hodnoty.

4. Návrh preventívnych aktivít a opatrení na znižovanie kriminality páchanej cudzincami

Preventívna činnosť spočíva v predchádzaní negatívnym udalostiam, a to podporou pozitívneho vplyvu na faktory ktoré ich ovplyvňujú. V tomto prípade je možné sa opierať o fakt, že občania iných krajín prichádzajú na územie Slovenska z mnohých dôvodov, no nedostávajú tu informácie, ktoré by ich vedeli usmerniť. Tieto informácie, by sa mali v prvom rade zamerať

na poskytnutie základného právneho rámca, no i kultúrneho povedomia o krajine, do ktorej vchádzajú, a ktorá sa od ich krajiny pôvodu môže líšiť. Taktiež je však dôležité aby osoby, ktoré prichádzajú na Slovensko vedeli o aktuálnom stave bezpečnosti na našom území. To by ich malo odradiť od páchania trestnej činnosti.

Pre efektívnu prevenciu kriminality páchanú cudzincami je nevyhnutné klasifikovať dôvody návštevy Slovenska. Medzi najčastejšie dôvody, pre ktoré prichádzajú cudzinci na Slovensko je možné zaradiť:

1. Dôvody súvisiac s turizmom

Informácie o základnom právnom rámci a kultúre SR môžu poskytovať návštevníkom znalosti, ktorými by bolo možné predchádzať nežiadúcim udalostiam. Tie vznikajú z nedbalosti či neuvedomenia si opustenia vlastnej krajiny, a tak aj vstupom do iného právneho alebo kultúrneho prostredia. Preto je potrebné osoby informovať o týchto skutočnostiach formou, ktorá by im dokázala tieto informácie sprostredkovať čo najúčinnnejšie. Konkrétne by ich mali sprostredkovať poskytovatelia pobytov, ubytovania alebo rekreácie, pričom takýmito sprostredkovateľmi sú:

- cestovná agentúra,
- sprostredkovatelia ubytovania,
- sprostredkovatelia rekreácií,
- akciový portál alebo internetový porovnávač cien,
- informatívne SMS pri prekročení štátnej hranice,
- informačné kancelárie a pod.

2. Pracovné dôvody

S rozvojom ekonomiky a príchodom zahraničných investorov došlo na Slovensku k znižovaniu nezamestnanosti. Rozmachom automobilového priemyslu a subdodávateľských logistických spoločností nastala situácia kedy Slovensko nemá dostatok pracovnej sily pre zabezpečenie menej atraktívnych a nižšie hodnotených pracovných pozícií. Z tohto dôvodu sa zamestnávateľia rozhodli ponúknuť prácu aj pre cudzincov. Títo občania môžu byť prínosom pre našu krajinu, no v mnohých prípadoch sa môže stať, že nie sú schopní reagovať na zmenu ich situácie a prispôbiť sa novým spoločenským podmienkam. Práve preto je nevyhnutné aby už pri nástupe cudzincov do práce bola vykonávaná činnosť zameraná na prevenciu kriminality. Preventívnu činnosť je potrebné vykonávať predovšetkým v podnikoch, ktoré evidujú najväčšie počty cudzincov. U takýchto zamestnávateľov je potrebné vykonávať nasledujúcu preventívnu činnosť:

- realizácia školení,
- rozdávanie letákov a iných materiálov,
- reklamné tabule v podnikoch v materinskom jazyku cudzincov,
- vnútorné podnikové predpisy v materinskom jazyku cudzincov.

3. Študijné dôvody

Prevencia kriminality by sa mala v prvom rade zameriavať na všetky osoby, bez ohľadu na ich vek. Zo všeobecnej teórie prevencie kriminality vyplýva, že najúčinnnejšie je vykonávať preventívne aktivity už v detstve. Pre deti cudzincov, ktoré prišli na Slovensko spolu s ich

rodičmi je v školách nevyhnutné vytvoriť prostredie, ktoré by ich hravou atraktívnou formou vzdelávalo v oblasti prevencie kriminality. Tieto deti cudzincov, ktorí prišli na Slovensko spolu s rodičmi je potrebné informovať o všetkých právnych aj kultúrnych náležitostiach, s ktorými sa budú stretávať. Jedná sa o študentov základných škôl, ktorý sa sťahujú do SR s ich rodičmi. Inou skupinou sú študenti stredných škôl, ktorí môžu byť už dospelí, a tak by im mala byť venovaná iná pozornosť. Je taktiež pravdepodobnosť, že prídu zo svojimi rodičmi, ktorí ich budú v tomto smere sami pozitívne ovplyvňovať. Treťou skupinou sú študenti vysokých škôl, ktorí sa však môžu deliť na osoby, ktoré prišli na Slovensko s rodičmi (a je ich teda možné považovať za mladých dospelých), resp. osoby, ktoré prišli na Slovensko v rámci študijného pobytu (napr. cez program ERASMUS+). Keďže vieme kde presne sa tieto osoby pohybujú, je ich možné pozitívne ovplyvniť smerom ku dodržiavaniu právnych a iných predpisov na pôde danej školy.

ZÁVER

Bezpečnostná situácia každého jedinca je ovplyvnená množstvom aspektov. Jedným z najvýznamnejších aspektov je kriminalita, ktoré negatívne ovplyvňuje nie len jedinca, ale aj chod celej spoločnosti. Proces globalizácie so sebou priniesol prepojenie svetových ekonomík, vznik nadnárodných korporácií a príchod zahraničných investorov do menej rozvinutých štátov. Vznikom Schengenského priestoru sa umožnil členským štátom voľný pohyb osôb a tovarov bez kontroly na štátnych hraniciach. Zvýšila sa tým predovšetkým mobilita ľudí a návštevnosť krajín. S rozmachom cestovného ruchu pribúda aj počet zahraničných návštevníkov. Medziročne sa nárast návštevníkov pohybuje približne v rozmedzí 100 až 150 tisíc. Slovensko najčastejšie navštevujú cudzinci z Českej republiky, Poľska, Nemecka a Maďarska. Podiel návštevníkov z týchto krajín v rokoch 2014-2018 predstavoval viac ako 50 %.

Keďže samotný počet návštevníkov Slovenska rastie, je možné predpokladať, že rastie aj počet spáchaných trestných činov občanmi iných štátov. Na základe analýz je možné potvrdiť stúpajúcu tendenciu kriminality páchanej cudzincami. Najväčší podiel na takejto kriminalite majú občania Českej republiky, za ktorými nasledujú občania Ukrajiny, Maďarska a Poľska, teda susedných krajín Slovenska. Tento údaj koreluje s počtom návštevníkov len čiastočne, keďže občania Ukrajiny páchanú na Slovensku druhý najväčší počet trestných činov, avšak počet návštevníkov Slovenska z Ukrajiny je malý. Najčastejšia forma kriminality, ktorú cudzinci na Slovensku páchajú je ekonomická kriminalita. Tú v sledovanom období najviac páchali práve občania Ukrajiny.

Preventívne aktivity, ktoré by mal štát vykonávať na znižovanie páchania kriminality cudzincami sa môžu líšiť v závislosti od dôvodu, pre ktorý na Slovensko cudzinci smerujú. Medzi tieto dôvody je možné zaradiť prácu, štúdium, turizmus alebo jednoduchú návštevu či rekreáciu. V závislosti od dôvodu návštevy môžu byť preventívne aktivity rôzne. Dôležité však je, aby štát začal vykonávať aktivity a opatrenia v oblasti prevencie kriminality aj u týchto osôb, keďže počet trestných činov spáchaných cudzincami rastie.

Grantová podpora

Príspevok bol spracovaný v rámci riešenia projektu VEGA 1/0768/19.

Zoznam použitej literatúry

- [1] Valier, C. 2003. Foreigners, crime and changing mobilities. In: British journal of criminology. Roč. 43, č. 1, s. 1-21. ISSN: 0007-0955.
- [2] Fontana, I. 2020. Migration Crisis, Organised Crime and Domestic Politics in Italy: Unfolding the Interplay. In: South European Society and Politics, DOI: 10.1080/13608746.2020.1738092.
- [3] Hirtenlehner, H. 2019. Fear of crime in the age of migration. Monatsschrift für kriminologie und strafrechtsreform. Roč. 102, č. 4, s. 262-281. ISSN: 0026-9301
- [4] Gašpírik, L. 2010. Prevencia kriminality a inej protispoločenskej činnosti. Košice: MULTIPRINT, 2010.
- [5] Zákon č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- [6] Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon
- [7] Štatistika kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?statistika-kriminality-v-slovenskej-republike-xml>
- [8] Šoltés, V., Januš, P., Mariš, L. 2014. Vývoj kriminality na Slovensku podľa jednotlivých druhov trestnej činnosti. In: Bezpečnosť, extrémizmus, terorizmus 2014. Podhájska: Východoeurópska agentúra pre rozvoj, 2014. s. 261-270.
- [9] Peterková, A. 2011. Kriminalita - riziko ohrožujúci bezpečnosť obyvateľ obcí SR. In: Hodnocení a zvládání přírodních a technologických rizik. Ostrava: VŠB - TU, 2011. s. 193-198.
- [10] Šoltés, V. Repková Štofková, K. 2018. Impact of globalization on selected quality of life indicators. In: Globalization and its socio-economic consequences. Žilina: Žilinská univerzita v Žiline. s. 2805-2812
- [11] Zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch
- [12] Ubytovacia štatistika CR na Slovensku. Dostupné z: <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/cestovny-ruch-7/statistika/ubytovacia-statistika/2018>